

গ্ৰন্থো ৰবট

মূলঃ জাফৰ ইকবাল

অনুবাদঃ ৰঞ্জনা দত্ত

দুপৰীয়াৰ পাছত ডাঙৰ খিৰিকি বোৰেৰে টুকুৰা টুকুৰ ৰ' দবোৰ আহি মোৰ অফিচ কোঠাটো পোহৰ কৰি পেলায়। মই তেতিয়া চকীখন টানি ৰ' দত গৈ বহো, বয়স হোৱাৰ পিছত এই ধৰণৰ সৰু সৰু উমৰ বাবে শৰীৰটো ব্যাকুল হৈ থাকে। ইয়াত বহি থাকিলে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ছাঁ পৰি থকা সমুখৰ প্ৰাঙ্গনৰ প্ৰায় সকলো খিনিয়েই চকুত পৰে। বহি বহি ছাত্ৰ ছাত্ৰীবোৰৰ ব্যস্ততা চাই বেছ ভাল লাগে। তাৰুণ্যৰ এটা আকৰ্ষণ আছে, মই সহজে চকু ঘূৰাব নোৱাৰো। ভুলভুল চিঞৰ বাখৰ দেখি মাজে মাজে মোৰ নিজৰ ছাত্ৰ জীৱনৰ কথা মনত পৰে। গোটেই পৃথিৱীখন তেতিয়া কিমান ৰঙীন যেন ভাৱ হৈছিল! এজন মানুহে তেওঁৰ জীৱনত যিখিনি পাব পাৰে মই তাৰ সকলো খিনিয়েই পাইছো কিন্তু তথাপি ভাৱ হয় এই সকলোবোৰৰ

বিনিময়ত ছাত্ৰ জীৱনৰ এটা উজ্জ্বল গধূলিও যদি কিবাকৈ ঘূৰাই পালোহেঁতেন! খিৰিকি খনেৰে দেখা গৈছে ৰাও বনৰ টিলাটোৰ তলতে এটা সৰু জুম। তাৰ মাজত ঠিয় হৈ লানাই হাত ভৰি জোকাৰি কথা কৈছে, তাইক ঘেৰি চাৰিওফালে এটা ডাঙৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ দল। লানা মোৰ এগৰাকী ছাত্ৰী। সময় পৰিভ্ৰমণৰ সূত্ৰৰ ওপৰত মোৰ লগত কাম কৰে। বুদ্ধিমতী ছোৱালী। ৰাজনীতি, সমাজসেৱা এই ধৰণৰ উপৰুৱা কাম কাজত যদি সময় নষ্ট নকৰিলেহেঁতেন ইমান দিনে তাইৰ ডিগ্ৰী শেষ হৈ যোৱাৰ কথা আছিল। খুব ৰাংঢালী ছোৱালী, বেলেগৰ বাবে কিবা কৰাৰ বাবে ইমান ব্যস্ত থকা মানুহ ইয়াৰ আগতে কাকো দেখা পোৱা নাছিলো। আজিকালি মাজে মাজে চশমা পিন্ধা জপৰা চুলিৰ ল'ৰা এটাৰ লগত তাইক দেখো। সাহিত্যৰ ছাত্ৰ, নাম জিশান লাও। তাৰ দেউতাকক খুব ভালদৰে চিনি পাওঁ কাৰণ ছাত্ৰ জীৱনত দুইজনে ৰাতি সাৰ পাই থাকি বহু সময় ধৰি অৰ্থহীন কথা লৈ তৰ্ক কৰিছিলো। ল'ৰাটোৱে যদি তাৰ দেউতাকৰ হৃদয়ৰ এক ভগ্নাংশও কিবাকৈ পাই, তেতিয়াহ'লে অত্যন্ত হৃদয়বান এটা ল'ৰা হ'ব

তাত সন্দেহ নাই। লানাব সতে খুব সম্ভৱ ঘনিষ্ঠতা হৈছে, নতুন ভালপোৱাৰ দৰে সুন্দৰ বস্তু পৃথিৱীত আৰু কি আছে? লানা আৰু জিশানক দেখি মোৰ প্ৰথম যৌৱনৰ কথা মনত পৰে, যেতিয়া ভাব হৈছিল যে ভালপোৱা ছোৱালীজনীৰ এডাল চুলিৰ বাবে যেন মই সমস্ত পৃথিৱীখন লিখি দিব পাৰিম।

মই চকু ঘূৰাই আনি নিজৰ কামত মন দিলো। সপ্তম মাত্ৰাৰ এটা সমীকৰণ লৈ বহুতদিন ধৰি বহি আছো। সমাধানটো মূৰৰ মাজত উঁকি মাৰি আকৌ গুছি গৈছে কোনোমতেই তাক আয়ত্তলৈ আনিব পৰা নাই। ডেকা বয়সত মস্তিষ্কৰ ভিতৰত যিটো সতেজ ভাৱ আছিল সেইটোয়ে এতিয়া নাই, এই কথাটো প্ৰায়েই অনুভৱ কৰো। আঁঠুৰ ওপৰত মোটা বহীখন থৈ ডাঙৰ ডাঙৰ আখৰেৰে সমীকৰণটো লেখি গভীৰ চিন্তাত ডুব গ'লো। সমাধানটো আকৌ মূৰত উঁকি দি গুছি গ'ল আৰু মোৰ সমগ্ৰ একাগ্ৰতা জটিল সমীকৰণটোৰ অস্পষ্ট সমাধানটোৰ পিছত দৌৰিবলৈ ধৰিলে। কিমান সময় এইদৰে ধ্যানস্থ হৈ বহি আছিলো নাজানো লানাৰ মাতত মোৰ ধ্যান ভঙ্গ হ'ল। “চাৰ ভিতৰলৈ আহিব পাৰোনে?”

মই কিবা কোৱাৰ আগতেই তাই ভিতৰলৈ সোমাই আহিল। সদায়েই তেনেকুৱা কৰে। মই কিবা বিষয় লৈ চিন্তামগ্ন হৈ থাকিলে মোক বিৰক্ত কৰাৰ সাহস কোনেও নকৰে। যোৱা সপ্তাহত টাউনৰ মেয়ৰ জনে মোৰ সতে

দেখা কৰিবলৈ আহি দৰ্জাৰ বাহিৰত পোন্ধৰ মিনিট সময় ঠিয় হৈ আছিল। সেই হিচাপে এই ছোৱালীজনী যে দুঃসাহসী তাত অকণমানো সন্দেহ নাই। মই লানাৰ মুখৰ ফালে চালো। তাইৰ চকুৰে মুখে উত্তেজনাৰ ছাপ সকলো সময়তেই থাকে। সতেজ মাতৰে তাই ক'লে-“ চাৰ আপুনি এটা কাম কৰি দিব লাগে”।

মই চেষ্টা কৰি মুখৰ গাভীৰ্য্য খিনি ধৰি ৰাখিলো- “আশাকৰো কথাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ “।

“ খুবেই গুৰুত্বপূৰ্ণ “।

“ তুমি জানানে মোৰ নিজৰ কামখিনি বাদ দি মই অন্ততঃ আৰু দহখন কমাটিৰ বাবে কাম কৰিব লগা হয় “।

“ জানো “- লানাই মুখৰ ওপৰত পৰি থকা চুলিবোৰ গুচাই ক'লে-

“ মোৰ ধাৰণা আপুনি সেইবোৰ কমিটিৰ কাম নকৰিলে নিজৰ কামবোৰ খুব ভালদৰে কৰিব পাৰিলেহেঁতেন “। লানাক দেখাৰ আগতে মোৰ বাবে বিশ্বাস কৰা কঠিন আছিল যে কোনোবাই মোৰ সতে এনেদৰে কথা পাতিব পাৰে। কিন্তু লানাই যিটো কথা কৈছে সেইটো সম্পূৰ্ণ সত্য। সেইটো মই ভালদৰেই জানো। মই ছোৱালীজনীৰ আগত সেইটো প্ৰকাশ নকৰিলো। গাভীৰ্য্য বজাই ৰাখি তাইক ক'লো-“ তুমি জানানে যে

সেইবোৰৰ কোনোবাটোত ৰাষ্ট্ৰপতি বা বিজ্ঞান বিভাগৰ উপদেষ্টাও আছে?”

লানাই নিজৰ চুলিখিনি খামোচ মাৰি ধৰি ক'লে-“মই বিশ্বাসেই কৰিব নোৱাৰো যে আপুনি সেইবোৰ মানুহক কিবা গুৰুত্ব দিয়ে। সেই সকলোবোৰকে পগলা ফাটেকত থব লাগে “।মোৰ হাঁহিটো চেপি ৰাখিবলৈ যথেষ্ট অসুবিধা হ'ল। কোনোমতে নিজকে সংযত কৰি তাইক শুধিলো- “তোমাৰ কামটো কি?”

“ আপুনি জানেনে গ্ৰন্থো নামৰ নতুন ৰবট এটা ওলাইছে?” “ শুনিছো?”।

“ সিহঁতৰ কম্পোউনত হেনো চিষ্টেম-৯ সুমুৱাই দিয়া হৈছে”।

“ সেইটোৰ মানে কি?”

“ আপুনি চিষ্টেম-৯ কি বস্তু নেজানে?”

লানাই মোৰ অজ্ঞানতাত খুব আচৰিত হ'ল আৰু সেইটো গোপন কৰাৰ কোনো চেষ্টা নকৰিলে। তাই ক'লে-

“ যোৱা দহ বছৰ ধৰি চিষ্টেম-৯ৰ ওপৰত কাম হৈছে। এইটো এনেকুৱা এটা চিষ্টেম যিটোৰ সতে মানুহৰ কোনো পাৰ্থক্য নাই “। তাই অকণমান বৈ আকৌ ক'লে- “কোনেও নেজানে, অত্যন্ত গোপনীয় কথা। এতিয়া সেইটো গ্ৰন্থো ৰবটৰ কম্পোউনত ভৰাই দিছে “। “ সেইটোৰ মানে কি?”লানাই উত্তেজিত স্বৰত ক'লে-

“ তাৰ মানে গ্ৰন্থো ৰবটৰ সতে মানুহৰ কোনো পাৰ্থক্য নাথাকিব। সিহঁতক চকুৰে চাই বা কথাপাতি কোনো ৰকমেই ধৰিব নোৱাৰিব কোনটো মানুহ আৰু কোনটো ৰবট”।

মই চেলাউৰি কোঁচাই ক'লো-“ পৃথিৱীত কি আচল মানুহৰ আকাল লাগিছে নেকি যে এতিয়া ৰবটক মানুহ হিচাবে বজাৰত এৰিব লগা হৈছে?”

লানাই মোৰ কথাটো ওপৰতে ধৰি ক'লে-

“সেইটোৱেইটো কথা। বিজ্ঞান বিষয়ক উপদেষ্টাই কি কৈছে আপুনি শুনা নাই?”

“ কি কৈছে?”

“ কৰ্মক্ষমতা বঢ়াবৰ বাবে দেশৰ সকলো বিচাৰপতিকে অৱসৰ দি সেই জেগাত গ্ৰন্থো ৰবটৰ ব্যৱহাৰ কৰিব”।

“ সচাঁনে?”

“ সঁচা”।

লানাই মুখৰ ওপৰৰ পৰা চুলিবোৰ গুচাই ক'লে-

“ আজিৰ বাতৰি কাকতত ওলাইছে”।

বিজ্ঞান বিষয়ক উপদেষ্টা জনৰ সম্ভবতঃ মূৰৰ গগুগোল আছে। লানাৰ পৰামৰ্শ শুনি ভাব হৈছে দুদিনমান পগলা ফাটেকত থলে বেয়া নহয়। মোৰ লগত কেতিয়াবা মানুহ জনৰ

দেখা হয়। তেওঁক ক'ব লাগিব যাতে এনেধৰণৰ আজো বাজে কথা নকয়। দেশৰ অৰ্থনীতিৰ এটা ডাঙৰ অংশ বৰট শিল্পৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। ভাব হৈছে সেই শিল্পক ভাল লগাবৰ বাবে মাজে মাজে এই ধৰণৰ কথা বতৰা মাজে মাজে কব লগীয়া হয়।

লানাই গম্ভীৰ স্বৰেৰে ক'লে-

“ গ্রুপো কোম্পানীৰ সাহস কেনেদৰে বাঢ়িছে আপুনি শুনিবনে?”

“ কোৱা “।

“ তেওঁলোকৰ ফেণ্টৰিৰ পৰা দুজন মানুহ আমাৰ ওচৰলৈ পঠিয়াইছে। তেওঁলোকৰ মাজত এজন সঁচা মানুহ আৰু অন্যটো গ্রুপো বৰট”।

“ কোনটো গ্রুপো বৰট?”

“ নাজানো”। লানাক কিছু বিভ্রান্ত যেন দেখা গ'ল। “ কোনটো গ্রুপো বৰট তেওঁলোকে নকয়। আমি নিজে উলিয়াব লাগিব”।

“ কিয়?”

“আমি গ্রুপো বৰটক বিচাৰপতি পদত বহুৱা বিষয়ক লৈ আপত্তি কৰিছিলো সেইবাবে কোম্পানীয়ে এই দুজন মানুহ পঠিয়াই দিছে। তেওঁলোকে আমাৰ ওচৰত প্ৰমাণ কৰিব বিচাৰিছে যে গ্রুপো বৰট হ'ব

মানুহৰ দৰে, কোনো পাৰ্থক্য নাই। তেওঁলোকে দাবী কৰিছে যে আমি কোনজন মানুহ আৰু কোনটো বৰট কোনোপধ্যেই উলিয়াব নোৱাৰো”।

“ পাৰিছানে?”

লানাই ওঁঠটো কামুৰি উত্তৰ দিলে “ নাই”।

“ বাজীত হাৰি গ'লা?”

“ কিন্তু ছাৰ আপুনি বুজিব পাৰিছেনে আমি যদি বাহিৰ কৰিব নোৱাৰো তেতিয়া কি হ'ব?”

“ কি হ'ব?”

“ গ্রুপো বৰট কোম্পানীয়ে সকলো বিলাক বাতৰি কাকত, ৰেডিও, টেলিভিচনত খবৰটো প্ৰকাশ কৰি দিব। ডাঙৰ ভাঙৰকৈ জাননী দিব যে কেন্দ্ৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কোনেও

চব্বিছ ঘণ্টা চেষ্টা কৰিও গ্রুপো বৰটৰ সতে আচল মানুহৰ পাৰ্থক্য ধৰিব নোৱাৰিলে। তাৰপিছত সঁচাকৈ বিচাৰকৰ ঠাইত গ্রুপো বৰটক বহুওৱা হ'ব”।

“সমস্যাৰ কথা দেখোন। কি কোৱা?”

লানাই মোৰ মুখৰ ফালে চাই বুজিবৰ চেষ্টা কৰিলে মই ঠাট্টা কৰিছো নেকি। অকণমান পিছতে প্ৰায় কাতৰ স্বৰে ক'লে,

“ আপুনি বাহিৰ কৰি দিবনে?”
“ মই ” ?

লানাই মূৰটো জোকাৰি ক'লে- “ আমি পুৰা দিনটো চেপ্টা কৰিছো ”।

“ নোৱাৰিলা?”

“নাই”। লাজত ছোৱালীজনীৰ চকু চলচলীয়া হৈ পৰিল। কাতৰ স্বৰেৰে ক'লে -

“ যেনেদৰেই সম্ভৱ চেপ্টা কৰিছো, মানুহৰ যিমানবোৰ অনুভূতি আছে সকলোবোৰ চেপ্টা কৰি চাইছো, কোনো লাভ হোৱা নাই।”
লানাই মোৰ ফালে কৰুণ চকুৰে চাই ক'লে-
“ চাৰ আপুনি বাহিৰ কৰি দিব?”

মোৰ ছোৱালীজনীৰ বাবে খুব বেয়া লাগিল। বাহিৰত সেইটো প্ৰকাশ নকৰি উদাস ভঙ্গীত খিৰিকি খনেৰে বাহিৰলৈ চাই চাই ক'লো-

“যদি সঁচাকৈ বাহিৰ কৰিব নোৱাৰা তেতিয়াহ'লে স্বীকাৰ কৰিবই লাগিব যে গুণগো ৰবটটো একেবাৰে মানুহৰ দৰে”।

“ সেইটোতো স্বীকাৰ কৰিছোৱেই! মানুহৰ নিচিনা আৰু সঁচা মানুহ কেতিয়াও একে হ'ব নোৱাৰে। মানুহৰ সঁচা অনুভূতি নেথাকে কিন্তু মানুহৰ বিচাৰ কৰিব সেইটো কেতিয়াও হ'ব নোৱাৰে। দিবনে বাহিৰ কৰি ?”

মই ঘড়ীটোৰ ফালে চালো। আবেলি হৈ আহিছে। গধূলি সময়ত এটা কনচাৰ্টলৈ যোৱাৰ কথা, হাতত খুব বেচি সময় নাই। কিন্তু ছোৱালীজনীয়ে ইমান আশা কৰি

আহিছে যেতিয়া তাইক তো আৰু নিৰাশ কৰিব নোৱাৰি। লানাব ফালে চাই ক'লো-

“ ঠিক আছে তেওঁলোকক লৈ আহি বাহিৰত অপেক্ষা কৰিবা। মই নমতালৈকে ভিতৰলৈ নানিবা”। লানাব মুখখন ফুৰ্তিত উজ্জ্বল হৈ উঠিল, মই নিশ্চিত যে মই নহৈ অন্য কোনোবা হোৱা হ'লে দৌৰি আহি সাৱট মাৰি ধৰিলে হেতেন। মোৰ মুখৰ গাভীৰ্য্য দেখি সাহস নকৰিলে। বহুত দিন চেপ্টা কৰাৰ ফলত এই গাভীৰ্য্য খিনি আয়ত্তলৈ আনিব পাৰিছো, সহজতে কোনেও ওচৰলৈ আহিবলৈ সাহস নকৰে।

লানা বাহিৰলৈ ওলাই যোৱাৰ পিছতেই মই চেক্ৰেটেৰী ট্ৰীনাক মাতিলো। ট্ৰীনা মধ্যবয়স্ক ফুৰ্তিবাজ মহিলা। ভিতৰলৈ আহিয়েই ক'লে-

“ কিবা কৰ চাৰ?”

“ তোমাৰ হাতত অলপ সময় হ'বনে?”

“ নিশ্চয়।”

তেওঁ মোৰ সমূখৰ খালি চকীখনত বহি সুধিলে-

“ কি কাম আছে চাৰ?”

মই ষড়যন্ত্ৰকাৰীৰ দৰে মাতটো সৰু কৰি ক'লো- “লানাব বন্ধু জিশানক তুমি চিনি পোৱানে?” ট্ৰীনাই বিস্ময়খিনি গোপন কৰি ক'লে-

“ ঠিক ভালদৰে চিনি নাপাওঁ, একেলগে থকা দেখিছো দুই এদিন “।

“ তাৰ দেউতাক মোৰ খুব ভাল বন্ধু আছিল। ল'ৰাটো যদি দেউতাকৰ দৰে হয় তেন্তে খুব হৃদয়বান হ'ব লাগে”।

ট্রীনাই মূৰটো লৰাই মোৰ ফালে চাই থাকিল।

মই মাতটো আৰু সৰু কৰি ক'লো-

“জিশানৰ পুৰা নাম জিশান লাও। ডাটা বেছত বিচাৰি চোৱাচোন তেওঁৰ বিষয়ে কোনো চকুত পৰা ধৰণৰ তথ্য পোৱা নেকি। মোৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰি বিচাৰিবা তেতিয়া বহুত খবৰ পাবা”।

ট্রীনাই অলপ সময়ৰ ভিতৰতে এখন কাগজ লৈ ভিতৰ সোমাল, মোৰ হাতত দি ক'লে-

“ জিশানৰ ওপৰত বহুত ডাঙৰ ফাইল আছে, মই কেবল দৰকাৰী কথাখিনি টুকি আনিছো”।

মই এবাৰ কাগজ খনত চকু ফুৰাই ক'লো-

” ঠিক আছে ট্রীনা, তুমি লানাক ভিতৰলৈ আহবলৈ কবানে? লগত মানুহ দুজন লৈ”।

লানাই প্ৰায় লগে লগেই মানুহ দুজন লৈ মোৰ কোঠাৰ ভিতৰত সোমাল। কিছুমান মানুহক দেখি তেওঁলোকৰ বয়সটো বুজা নাযায়, এওঁলোক দুজন তেনে ধৰণৰ। বেচ ভদ্ৰ আৰু পৰিপাটি পোছাক। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-

ছাত্ৰীবোৰৰ দৰে বিশৃংখল নহয়। এজনে মোৰফালে আগুৱাই আহি হাতখন আগবঢ়াই দি ক'লে-

“ মোৰ নাম....

মই বাধা দি ক'লো-

“ তোমাৰ নাম এক নম্বৰ।”

“এক নম্বৰ?” মানুহটোৱে থতমত খাই ক'লে-”মোৰ নাম এক নম্বৰ?”

“অঁ। সদ্যহতে তোমাৰ আচল নামটো জানি মোৰ কোনো লাভ নাই। কাৰণ তুমি যদি গ্ৰুপো ৰবট তেন্তে সম্ভৱত মিছা নাম এটা ক'বা। এনেয়ে মিথ্যাচাৰ কৰি লাভ কি? তোমাক এক নম্বৰ বুলিয়েই মাতিম”।

এক নম্বৰৰ গাল দুখন ৰঙা পৰি উঠিল। খঙৰ ভমকত কিবা এটা কব খুজি নিজকে সম্বৰণ কৰি কিছু উষ্ণ স্বৰত ক'লে-

“ মই গ্ৰুপো ৰবট নহয়। মোক এওঁৰ লগত জোৰ কৰি পঠিয়াই দিছে। তেওঁ দ্বিতীয় মানুহ জনলৈ দেখুৱাই ক'লে -

“সৌটো হৈছে গ্ৰুপো ৰবট” ।

দ্বিতীয় মানুহজনে এইবাৰ মোলায়েম হাঁহি এটা মৰাৰ চেষ্টা কৰি ক'লে-

“ আপোনাৰ কথা মই বহুত শুনিছো। চিনা পৰিচয় হৈ খুব ভাল লাগিল। অৱশ্যে ঠিক পৰিচয় হোৱা বুলি ক'ব নোৱাৰো কাৰণ

আপুনিটো মোৰ নামটোও শুনিব নিবিচাৰে
“ নাই। সদ্যহতে আপোনাৰ নাম হওক দুই
নম্বৰ” ।

মানুহক নিজৰ পৰিচয় দিবলৈ নিদিয়াৰ
মাজত অলপমান অপমানৰ কথা আছে। এক
নম্বৰে ত্ৰুন্ধ স্বৰেৰে ক'লে,-

“তোমাৰ লগত আহিছো বাবেই মোৰ আজি
এই অপমান”।

“মইওতো একেটা কথাই কব পাৰোঁ”।

“ নাই নোৱাৰা, এক নম্বৰে চকু ৰঙা কৰি
ক'লে

“ তুমি গ্ৰণো”।

“ তুমি কেনেকৈ ইমান নিশ্চিত হ'লা যে মই
গ্ৰণো?”

“ কাৰণ মই জানো যে মই গ্ৰণো নহয়
মই মানুহ” ।

“ কেনেকৈ জানা? হ'ব পাৰে তুমি মিছা
কথা কৈছা। নতুবা কোনে জানে আৰু ভয়স্কৰ
কথা হ'ব পাৰে, মানে তুমি ভাবিছা তুমি
মানুহ কিন্তু তুমি আচলতে গ্ৰণো”।

এক নম্বৰক কিছু বিভ্ৰান্ত দেখা গ'ল, মোৰ
ফালে চ'ই সুধিলে- “ সেইটো কি হ'ব
পাৰে?”

“ কোনটো?”

“যে মই গ্ৰণো কিন্তু মই মানুহ বুলি
ভাবিছো?”

“নহয়। কাৰণ তুমি যদি গ্ৰণো তোমাৰ
মূৰৰ ভিতৰত মগজৰ সলনি এটা কপোত্ৰিন
আছে। তোমাৰ বুকুৰ মাজত আছে এটা
পাৰমাণৱিক চেল। তোমাৰ কপোত্ৰিনে হিচাব
কৰিছে চেলৰ ভোল্টেজ, ক্লক ফ্ৰিকোৱেন্সি
আৰু তোমাক সেইটো প্ৰত্যেক মিলিচেকেণ্ডৰ
পিছে পিছে জনাই আছে। সেইবাবে তুমি যদি
গ্ৰণো হোৱা তেন্তে তুমি মিছলীয়া গ্ৰণো “।

এক নম্বৰে উত্থাৰে ক'লে- “ মই গ্ৰণো নহয়,
মই মানুহ “।

“ গ্ৰণোক মানুহৰ দৰে তৈয়াৰ কৰা হৈছে,
সেইবাবে তুমি যদি গ্ৰণো হয় তুমি যে মিছা
কথা নকবা মই সেইটো আশা কৰা নাই”।

দুইনম্বৰে অকণমান আগুৱাই আহি ক'লে-

“ যোৱা সংখ্যাৰ বিজ্ঞান আলোচনীত
আপোনাৰ লিখাটো পঢ়ি..”

“ তুমি কি গ্ৰণো?”

“ দুই নম্বৰ খতমত খাই গ'ল। অকণমান
কাহ এটা মাৰি ডিঙিটো পৰিস্কাৰ কৰি ক'লে-

“ মই যিমানদূৰ জানো মই গ্ৰণো নহয়।
মোৰ অতীত জীৱনৰ সকলোবোৰ স্পষ্টকৈ
মনত আছে, গ্ৰণো হ'লে নিশ্চয় মনত
নাথাকিলে হেঁতেন। খুব সৰু থাকোতেই
ঝোলনাৰ পৰা পৰি আঁঠুটো কাটি গৈছিল

সেইটোও মনত আছে। সঁচা কথা কবলৈ
গলে ডাগটো এতিয়াও আছে চাব পাৰে “।

মই কিবা কোৱাৰ আগতেই এক নম্বৰে
ক'লে-” চাওঁ দেখুৱাচোন”।

দুই নম্বৰে পেণ্টতো আঁঠুৰ ওপৰলৈকে
কোঁচাই এটা কটা ডাগ দেখুৱালে।

এক নম্বৰে তীক্ষ্ণ দৃষ্টিৰে কটা ডাগটো
কিছুসময় চাই ক'লে-”জালিয়াতি, পুৰা
জালিয়াতি। স্পষ্টকৈ ধৰিব পাৰি এইটো
কেমিকেল এচিং”।

দুই নম্বৰে গম্ভীৰ মাতৰে এক নম্বৰক
সুধিলে-

“ তোমাৰ সৰুকালৰ কথা মনত আছেনে?”

“ নিশ্চয় আছে”।

“ কিমান সৰু কালৰ?”

“ বহুত সৰু কালৰ”।

দুই নম্বৰে মূৰটো জোকাৰি ক'লে ইয়াৰে
একো প্ৰতিপন্ন নহয়। মই কেতিয়াও গম
নেপাম তুমি সঁচা কথা কৈছানে মিছা কথা
কৈছা” ।

“ মই মিছা কথা নকওঁ”।

“ সেইটোও কোনোদিনেই প্ৰমাণ কৰিব
নোৱাৰিম।” দুই নম্বৰে মোৰ ফালে চাই
ক'লে-

“ বুজিলে চাৰ, আজি পুৰা দিনটো খুব
অপমানৰ মাজেৰে কাটিছে। মোক দেখিলেই
বুজিব জীৱিকাৰ বাবে মানুহে কি কৰিব
লগীয়া হয়। মোৰ এজন সম্পৰ্কীয় খুৰাৰ
কাম আছিল ৰেষ্টুৰেণ্টৰ সমুখত মিছা মাছৰ
ভেশচন কৰি থিয়হৈ থকা। কি অপমান!

লানাই মোৰ ফালে উৎসুক দৃষ্টিৰে চাই
সুধিলে” চাৰ কিবা ধৰিব পাৰিছেনে? মোৰ
ভাৱ হয় দুই নম্বৰ, কি ভাবে আপুনি?”

মই মূৰটো জোকাৰি ক'লো-” এতিয়াও গম
পোৱা নাই”।

“ তেন্তে?”

“ তুমি এটা কাম কৰিব লাগিব”।

“ কি কাম?”

মই মাতটো সৰু কৰি ক'লো- “ তুমি তোমাৰ
অফিচত গৈ বহাগৈ। মই ইয়াৰ পৰা
এওঁলোক দুজনক পঠাম। তুমি তেওঁলোকৰ
লগত কিবা পাতল বিষয়ৰ কথা পাতিবা।
কিবা হাঁহি উঠা গল্প। বেচি সময় নহয় খুব
বেছি দুই মিনিট”।

“ ঠিক আছে”।

“আৰু শুনা। কোঠাৰ পোহৰ বোৰ
একেবাৰে কম কৰি দিবা যাতে তোমাৰ
মুখখন ভালদৰে দেখা নাপায়”।

“ ঠিক আছে”।

“ তেওঁলোক তোমাৰ খুব কাষত বহিব।
এজন টেবুলৰ ইফালে আৰু আনজন
সিফালে”।

“ ঠিক আছে চাৰ”।

লানা দুখোজমান গৈছিল,মই তাইক আকৌ
মাতিলো। হঠাত যেন কথাটো মনত পৰিছে
তেনেকুৱা ভঙ্গী কৰি ক'লো-

“ তুমিতো ৰাজনীতি, সমাজনীতি এনেকুৱা
বহুত কাম কৰা। বহুতদিন ধৰি ভাবিছো
তোমাক কথা এটা কওঁ বুলি”।

“ কি কথা?”

“ পিছত কম, মোক মনত পেলাই দিবা”।

“ ঠিক আছে চাৰ”।

“আৰু এই কাগজখন ৰাখা, কাকো
নেদেখুৱাবা। কেইবাদিনো ধৰি তোমাক দিওঁ
বুলি ভাবি আছো পাহৰি যাওঁ”।

লানাই কাগজখন লৈ বাহিৰলৈ ওলাই গৈ
প্ৰায় লগে লগে ঘূৰি আহিল। মই জানো
আহিব, কাৰণ ইয়াত যি ছজন লৰা ছোৱালীৰ
নাম লেখা আছে তাৰ এজন হৈছে জিশান
লাও। অকল সেয়ে নহয় ওপৰত লেখা আছে
“ পুলিছৰ গুপ্তচৰ”। লানাই শেঁতা পৰি যোৱা
মুখেৰে সুধিলে-

“ এইবোৰ কাৰ নাম?”

মই মাতটো যথাসম্ভৱ সৰু কৰি ক'লো-

“ তোমালোক যিবোৰে ৰাজনীতি কৰিছা
সিহঁতৰ পিছত চৰকাৰৰ পৰা গুপ্তচৰ
লগাইছে। বিশ্ববিদ্যালয়ত পঢ়াৰ ভাও ধৰি
ইহঁতে তোমালোকৰ ভিতৰুৱা খবৰ বাহিৰ
কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব। পুলিছৰ চোৰাংচোৱা।
ইহঁতৰ পৰা সাবধানে থাকিব”।

লানাৰ মুখখন মুহূৰ্তত ভিতৰতে ছাঁইৰ
নিচিনা শেঁতা পৰি গ'ল। কিবা এটা কবলৈ
গৈ বৈ গ'ল, অলপ সময় থিয় হৈ থাকি
তললৈ মূৰ কৰি খোজকাটি ওলাই গ'ল।
এনেকুৱা এজনী ৰাংঢালী ছোৱালীৰ এই ভাঙি
পৰা অৱস্থা চাই থকাটো খুব কষ্টকৰ। কিন্তু
মোৰ কৰিবলৈ একো উপায় নাছিল।

মই অকণমমান সময় বৈ এক নম্বৰ আৰু
দুই নম্বৰক ক'লো-

“ তোমালোক দুজন এতিয়া কৰিড'ৰৰ শেষ
কোঠাটোলৈ যাবা। তাত লানাই তোমালোকৰ
বাবে অপেক্ষা কৰি আছে। তাই
তোমালোকক কিবা এটা ক'ব। সেইটো শুনি
মোৰ ওচৰলৈ আহিবা। ঠিক আছে?”
দুয়োজনে মূৰ দুপিয়াই ক'লে ঠিক আছে।

“ যোৱা”।

দুয়োজন বাহিৰলৈ ওলাই গ'ল। পাঁচ মিনিটৰ
ভিতৰতেই দুয়োজন আকৌ ঘূৰি আহিলে।
দুয়োৰে হাঁহি হাঁহি মুখ। ভাব হ'ল এক
নম্বৰৰ অলপ বেছি হাঁহিমুখ।

সুধিলো- “ লানাৰ সতে দেখা হ'ল”?

“অঁ দেখা হ'ল”।

এক নম্বৰে দাঁত উলিয়াই হাঁহি ক'লে-
“ছোৱালীজনীৰ কি সুন্দৰ ৰসিকতাবোধ
!ইমান হাঁহিউঠা গল্প এটা ক'লে আপোনাক
কি কম। এজন মানুহে টুথপেষ্ট বিক্ৰী কৰে।
দেখা গ'ল তাৰ নিচিনাকৈ আৰু কোনেও..”

দুই নম্বৰে বাধা দি ক'লে-

“ মোৰ ভাব হোৱা নাই যে চাৰে তোমাৰ
মুখৰ পৰা গল্পটো শুনিব খুজিছে।

“ নাই মানে মই...”

এক নম্বৰে সেমেনা সেমেনিকৈ ৰৈ গ'ল। মই
টেবুলৰ ওপৰৰ পৰা কিছুমান দৰকাৰী
কাগজ পত্ৰ মোৰ হাত বেগত ভৰাই ভৰাই
সুধিলো-

“ লানাৰ মনৰ অৱস্থা কেনেকুৱা দেখিলা?”

“ মনৰ অৱস্থা?

“অঁ। মনৰ অৱস্থা”।

এক নম্বৰে অকণমান অৱাক হৈ ক'লে-

“ মনৰ অৱস্থা আকৌ কেনেকুৱা হ'ব? ভাল।
আমাক এটা হাঁহিৰ গল্প ক'লে” - এক
নম্বৰে আকৌ দাঁত বাহিৰ কৰি হাঁহিবলৈ
ধৰিলে।

দুই নম্বৰে মূৰটো জোকাৰি ক'লে-

“ সঁচা কথা কবলৈ হ'লে হ'লে চাৰ, আপুনি
সুধিছে যেতিয়া কওঁ, মোৰ কিয় জানো ভাৱ
হ'ল ছোৱালীজনীৰ মনটো বেয়া”।

“ মন বেয়া?” এক নম্বৰে অৱাক হৈ ক'লে,
মন বেয়া হ'ব কিয়? কি দেখি তোমাৰ ভাব
হ'ল যে তেওঁৰ মনটো বেয়া?”

দুই নম্বৰে মূৰ খজুৱাই ক'লে- “ ঠিক
নাজানো। কিন্তু ভাৱ হ'ল...”

একনম্বৰে বাধা দি ক'লে-” আন্ধাৰত বহি
আছিল। তাইৰ মুখখন পৰ্য্যন্ত ভালদৰে দেখা
পোৱা নাছিলো আৰু তোমাৰ ভাৱ হ'ল
তেওঁৰ মন বেয়া?”

দুই নম্বৰে অকণমান খতমত খাই ক'লে-

“ কিয় নাজানো ভাবটো হ'ল। মই অৱশ্যে
একেবাৰে নিশ্চিত নহয়। হ'ব পাৰে মোৰ
ভুল হৈছে”।

মই দুই নম্বৰৰ চকুৰ ফালে চাই ক'লো- “
নাই। তোমাৰ ভুল হোৱা নাই। তুমি ঠিকেই
ধৰিছা। লানাৰ সঁচাকৈ মনটো বেয়া”।

এক নম্বৰৰ মুখখন হঠাতে শেঁতা পৰি গ'ল।
মোৰ ফালে ভয় ভয় ভাবেৰে চালে। মই লাহে
লাহে ক'লো

“ এক নম্বৰ তুমি এজন গুণো”।

“ ম- মই?

“অঁ তুমি। সেইবাবে তুমি ধৰিব নোৱাৰিলা
যে লানাৰ মনটো বেয়া। এজন মানুহৰ যদি
খুব মন বেয়া হয় তেওঁৰ সতে কথা নাপাতি
কেবল ওচৰত থাকিলেও সেইটো কথা বুজিব
পাৰি। এইটো পৰীক্ষিত সত্য। মানুহে ধৰিব
পাৰে। যন্তাই নোৱাৰে” ।

মই অকণমান আগুৱাই গৈ এক নম্বৰৰ সোঁ
কানৰ তলৰ ফালে হাতখন দি চুইছটো
বিচাৰি বাহিৰ কৰি তাৰ চাৰ্কিটটো কাটি
দিলো। চাওঁতে চাওঁতে তাৰ চকুৰ দৃষ্টি ঘোলা
হৈ গ'ল আৰু মুখেৰে অথহীন কথা কৈ কৈ
এক নম্বৰ স্থিৰ হৈ গ'ল। শৰীৰত এতিয়া
তাৰ জীয়াই থকাৰ কোনো চিন নাই।

মই দুই নম্বৰক ক'লো-” বস্তুটো মাটিত
গুৱাই দিয়ক। হঠাত কাৰোবাৰ ওপৰত
বাগৰি পৰিলে বিপদ হ'ব” ।

দুই নম্বৰে বিস্তাৰিত চকুৰে মোৰ ফালে চাই
ৰ'ল আৰু সেমেনা সেমেনিকৈ ক'লে-

“ কেনেকৈ গুৱাম?”

মই আগুৱাই গৈ গ্ৰুণোৰ বুকুত এটা সৰু
ঠেলা এটা মাৰি ক'লো-

“ এইদৰে” ।

গ্ৰুণো ৰবটতো এটা প্ৰচণ্ড শব্দ কৰি মাটিত
আচাৰ খাই পৰিল। এক নম্বৰে দীৰ্ঘ দিনৰ
অভ্যাসৰ বাবে তাক এবাৰ ধৰাৰ চেষ্টা
কৰিলে কিন্তু কোনো লাভ নহ'ল। ৰবটো বেচ
ভালকৈ বনাইছে , এইদৰে আচাৰ খাই

পৰিও শৰীৰৰ কোনো অংগ ভাঙি শৰীৰৰ
পৰা বেলেগ নহ'ল।

মই টেবুলৰ পৰা মোৰ বেগটো হাতত লৈ
যাবৰ বাবে প্ৰস্তুত হ' লো। দুই নম্বৰে
কোনোমতে নিজকে চম্ভালি লাহে লাহে মোক
ক'লে-

“ আপোনাক যে মই কি বুলি ধন্যবাদ দিম
বুজি নোৱা নাই। বিশ্বাস কৰক নিজৰ
ওপৰতে সন্দেহ আহি গৈছিল। ভাব হৈছিল
মই কি সঁচাকৈ মানুহ?”

“ তুমি নিশ্চয় মানুহ। তোমাৰ সতে চিনাকি
হৈ খুব ভাল লাগিল। মই আন্তৰিকতাৰে
তেওঁৰ সতে কৰমৰ্দন কৰি ক'লো-” এতিয়া
তোমাৰ নামটো মই জানিব পাৰো” ।

“ মিকালো- মোৰ নাম শিন মিকালো” ।

“ শিন মিকালো, তোমাৰ সতে চিনাকি হৈ
খুব ভাল লাগিল” ।

ঠিক এই সময়তে লানা আহি দুৱাৰ মুখত
ঠিয় দিলেহি। মিকালোৱে তাইক দেখি
উচ্ছাসত চিঞৰি উঠিল -

“ চাৰে গ্ৰুণোক বাহিৰ কৰি দিলে” ।

লানাই মাটিত পৰি থকা গ্ৰুণোৰ ফালে এবাৰ
চাই সুধিলে-” কেনেকৈ বাহিৰ কৰিলে?”

“ সহজ। একেবাৰে সহজ” । মিকালোৱে
এখন হাতৰ ওপৰত অন্য হাত খনেৰে চাপৰি
এটা বজাই ক'লে-

“ একেবাৰে পানীৰ দৰে সহজ। চাৰে সুধিলে লানাৰ মনৰ অৱস্থা কেনে? মই ক'লো মনটো বেয়া, গ্ৰগোৱে ক'লে নহয়... ”

লানাই চক খাই উঠি মোৰ ফালে চালে। মই কথাবোৰ নুশুনা ভাও জুৰি ক' লো-

“ লানা কিছুসময়ৰ আগতে তোমাৰ হাতত এখন কাগজ দিছিলো?

লানাই শঙ্কিত স্বৰেৰে ক'লে-“অঁ দিছিলে। কিয়? কি হৈছে?”

“তোমাক ভুল কাগজ এখন দিলো। মই তাইৰ হাতত আৰু এখন কাগজ দিলো ,

“এইখন হৈছে সেইখন কাগজ। আগৰখন পেলাই দিবা”।

“ আগৰখন ভুল?”

“অঁ ভুল”

“ এইখন ঠিক?

“অঁ। ইন্টেলিজেন্স বিভাগত মোৰ এজন ছাত্ৰই কাম কৰে। সি মাজে মাজে এই ধৰণৰ গোপন খবৰবোৰ দি যায়” ।

লানাই এবাৰ কাগজখন চাই ক'লে-“ তেন্তে আগতে যে কাগজখন দিছিলে সেইখন কি আছিল?”

“ সেইখন- সেইখন অন্য কাগজ” ।

“ কি কাগজ?”

বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা কেইজনমান ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ কিছু মৌলিক লিখা কিতাপ হিচাবে উলিয়াব, তেওঁলোকৰ নাম। মোৰ এজন বন্ধুৰ ল'ৰাৰো নাম আছে, জিশান লাও। খুব ভাল ল'ৰা”।

লানাৰ মুখৰ পৰা দুখৰ চিন নাইকিয়া হৈ তাত এটা আনন্দৰ জিলিকনি বিৰিঙি উঠিল। মোৰ ফালে ডাঙৰ ডাঙৰ চকুৰে চাই ক'লে-

“আপুনি ইচ্ছা কৰিয়ে মোক ভুল কাগজখন দিছিলে। ইচ্ছা কৰিয়ে! নহয়নে চাৰ?”

মই প্ৰশ্নৰ কোনো উত্তৰ নিদি তাইক ক'লো-

“ গ্ৰগো কোম্পানীয়ে তেওঁলোকৰ ৰবটতো লৈ তোমালোকৰ লগত কিবা চুক্তিত চহী কৰিছে নেকি?

“ নাই”।

“ কোনো ধৰণৰ চুক্তি চহী কৰা নাই?”

“ নাই। একো নাই কৰা”।

“তেতিয়াহ'লে এটা কাম কৰা। তাৰ কম্পোউটৰটো খুলি চিষ্টেমতো বাহিৰ কৰি দিয়া। সেইটো কপি কৰি তোমাৰ বন্ধু-বান্ধৱ আৰু পৰিচিত মানুহবোৰক বিলাই দিয়া। ঘৰে ঘৰে সকলোৰে ওচৰত যদি চিষ্টেম-৯ৰ কপি থাকে তেতিয়াহ'লে গ্ৰগো কোম্পানীয়ে গোটেই চিৰিজটো বাতিল কৰি দিব লাগিব। ভৱিষ্যতে আৰু এনেকুৱা কাণ্ড নকৰে।”

“কপোট্ৰিনটো কেনেকৈ খোলে?”

“স্কু ড্ৰাইভাৰ লৈ কপালৰ মাজভাগত এটা চাপ দিবা, খুলি যাব। ৰ'বা ময়েই খুলি দিছো”।

মই এটা স্কু ড্ৰাইভাৰ লৈ কপালত চাপ দি মূৰটো খুলি পেলালো।

এনো ৰবটতোৱে মূৰটো খোলা অৱস্থাত ঘোলা চকুৰে বিসদৃশ ভঙ্গীত মজিয়াৰ ওপৰত শুই থাকিল।

